

תרומה

אמנם מכיון שהתורה היא נצחית, בכל זמן ובכל מקום, הרי מובן שבעבודת האדם ברוחניות, ישנן עכשיו גם ב' בחי' אלו דתרומת האדנים ותרומת המשכן.

ולא עוד, אלא דמכ"ש הוא: אם הענין הוא כן בכל פרט וחלק שבתורה שישנו בכל מקום וזמן, עאכ"כ בהפרטים השייכים למשכן, שיעקר ענינו הוא „ושכנתי בתוכם“ וְאִמְרָזֶל¹⁰: „בתוכו לא נאמר אלא בתוכם בתוך כּאִוֶּא מִיִּשְׂרָאֵל“ — והיינו גילוי השכינה שכל אחד מבנ"י (ובמילא: בכל מקום וזמן) צריך להמשיך בנפשו ע"י עבודתו — הרי מובן דכמו שבנין המשכן כפשוטו ה' ע"י תרומת אדנים וכו', עד"ז הוא ג"כ ב„משכן“ הרוחני בתוך כ"א מישראל, שנעשה ע"י עבודת האדם בבחי' „תרומת האדנים והמשכן“.

אלא אחת למשכן ואחת למקדש ראשון ואחת למקדש שני.

ולכאורה מלי הרמב"ם משמע דכל אחד ואחת (הי' מחויב לסייע בבנין ביהמ"ק (וע"ד שהי' במשכן — שבוה גם תרומת האדנים (ולאו דוקא נדיב לב)) ולכאורה זהו חידוש גדול, ולע"ע לא מצאתי זה (מפורש, עכ"פ) בשום מק"א, ועוד להעיר אשר בנין ביהמ"ק היא מה„מצות שהם חובה על הצבור לא כל איש ואיש“ (סהמ"צ להרמב"ם — בסוף מ"ע, וכ"ה בס' החינוך על אתר מצוה צ"ה בסופה), ואכ"מ.

(8 תניא סי"ז.

(9 פרשתנו כה, ח.

(10 ר"ח (שער האהבה סי' קרוב לתח' לתו), של"ה (ש' האותיות אות לו', מס' תענית רד"ה מענין העבודה, פ' תרומה חלק תו"א — שכה, ב, שכו, ב), לקו"ת ר"פ נשא, ובכ"מ.

א. על הפסוקים בריש פרשתנו אמרז"ל¹¹: „שלש תרומות נאמרו ב' פרשה הזאת: תרומת אדנים, תרומת שקלים, ותרומת המשכן“.

והנה ידוע ההפרש בין תרומת שקלים לתרומת אדנים ומשכן: על תרומת השקלים, שהיא לצורך קרבנות וכו', ה' הציווי לשעתו (ומצות עשה) לדורות שביהמ"ק ה' קיים — על כל איש מבנ"י ליתן מחצית השקל בכל שנה לקרבנות צבור וכו'. (וגם עכשיו בזמן הזה שאין בית המקדש קיים, נהגו כל ישראל לקרות בביהמ"ק פרשת שקלים בשבת שלפני ר"ח אדר לזכר המקדש, לפי ש„בא באדר משימיעין על השקלים“). ויש אומרים שיש ליתן קודם פורים מחצית מן המטבע הקבוע באותו מקום ובאותו זמן וזכר למחצית השקל שהיו נותנין באדר¹²). משא"כ תרומת האדנים שחיובה ה' רק קודם לבנין המשכן ותרומת הכללית דהמשכן — שהיתה רק קודם לבנין המשכן וביהמ"ק.

- (1) שקלים פ"א היא. פרשיי פרשתנו כה, ב, נתבאר ע"פ חסידות באוה"ת עה"פ.
- (2) ויקחו לי תרומה... תקחו את תרומתי... ואת התרומה.
- (3) רמב"ם ריש ה' שקלים.
- (4) חינוך מצוה קה, שו"ע או"ח סי' תרפה.
- (5) שקלים שם מ"א. רמב"ם שם ה"ט.
- (6) שו"ע שם סי' תרצד.

(7) רמב"ם ה' ביהמ"ק פ"א ה"ב, וביל"ש כאן: ואת התרומה וגו' מלמד שהראה הקב"ה למשה ג' תרומות כו' משכן כו' מקדש א' כו' שני שנאמר וזה וכסף ונחושת, אבל במדרש הגדול כאן: ולמה נאמר תרומה התרומה תרומתי בענין אתה,

פנימית דמוח ולב¹⁴, אבל עכ"ז הרי היא יסוד וראשית העבודה¹⁵. ולכן היו כל בני ישראל שוים ב"תרומת האדנים", היינו בענין היסודי והכללי של קב"ע וביטול המושרש בעצם הנשמה — ומצד עצם נשמותיהם הרי "כולן מתאימות ואב אחד לכולנה"¹⁶. משא"כ שאר חלקי ופרטי המשכן, הקרשים והיריעות וכו', שבנפש האדם ענינם העבודה בכוחות הפרטיים: ה"קרשים, שכל אחד הי' "עשר אמות קומתו", מרמזים לעשר כוחות הפנימיים של האדם¹⁷, וכוחות המקיפים שלו מרומזים ביריעות שהיו על ה"משכן למעלה. ומאחר שאין הרצון ושכלו ומדותיו של אחד דומים לשל חבירו, הרי מובן שהפרש כזה ישנו גם באופני ודרגות העבודה, בהתאם למעלת הכוחות שלו וכו'¹⁸.

ג. אמנם לפי"ז צריך להבין:

דהנה מצינו עוד חילוק בין תרומת האדנים לבין תרומת המשכן: בתרומת האדנים (מחצית השקל) נתחייבו רק האנשים (ולא נשים)¹⁹ ודוקא מבין עשרים ולמעלה (ולא פחות)²⁰, אבל בתרומת המשכן השתתפו בין אנשים ובין נשים²¹, ואדרבה, "ויבואו האנשים על הנשים"²², טפלים להנשים²³, ואפילו קטנים שלא הגיעו לגיל י"ג שנה הביאו לנדבת המשכן, כדאי

ב. והנה ענינו של "תרומת ה"אדנים" ו"תרומת המשכן" בעבודת האדם, יובן מההפרש באופן נתינתן של תרומות אלו במשכן כפשוטו: בתרומת האדנים השתתפו כ"א מבני בסכום שוה לכולם — מחצית השקל²⁴, ובתרומת המשכן נתן כ"א כפי נדבת לבו, וכמסופר בפ' ויקהל²⁵.

ודוגמתן בעבודת האדם י"ל, לכאור', שתרומת האדנים ענינה ביטול וקב"ע הבא מצד עצם הנשמה, שבוה שווים כ"א מבני ישראל; משא"כ התרומה לכללות המשכן שענינה עבודת האדם בכוחות הפרטיים שלו דשכל ומדות — שבוה ישנם חילוקי מדריגות שונות לפי מצבו הרוחני של כ"א, שאינה דומה "נדבת הלב" (בירור וזיכוך המדות ע"י העבודה במוח ולב) של א' ל"נדבת הלב" של השני.

ועפ"ז יבואר ג"כ הטעם מה שהתרומה השהה לכל נפש (מחצית השקל) היתה בשביל האדנים דוקא, אבל היריעות וכלי המשכן וכו' שייכים להתרומה התלוי' בנדבת לבו של כ"א: כי האדנים, אף שהם דבר הכי תחתון שבמשכן, הרי הם, ביחד עם זה, היסוד של המשכן כולו — עליהם נצבים ועומדים הקרשים וכו', ודוגמתם (של האדנים) בעבודת האדם הוא בחי' הקב"ע²⁶, דהן אמת, שבגילוי אין נרגש בה אור אלקי כפי שהוא נרגש בעבודה

14 ראה לקו"ת ברכה צח, ב. וראה ד"ה ומקנה רב תרס"ו (המאמרים של אחריו) בענין עבודת עבד פשוט.
15 ראה תניא ר"פ מא.
16 תניא ס"ב.
17 ראה תקו"ז תי"ט.
18 ראה בזה לקו"ש ח"א ע' 165, 181.
19 סקודי שם.
20 ראה תוי"ט שקלים פ"א מ"ד.
21 ויקהל לה, כב.
22 ראה רמב"ן שם.

11 כמפורש בפרשת סקודי לה, כ"כ.
פרש"י תשא ל, טו, והמחלוקת בירושלמי שקלים שם היא רק על איוה מהם קאי "העשיר לא ירבה וגו'" (על תרומת אדנים או תרומת שקלים, ראה פ"י פני משה שם), אבל לכו"ע נתנו כל אחד סכום שוה — מחצית השקל.
12 לה, כא ואילך.
13 ראה ד"ה היושבת בגנים תש"ח פ"א.

וקב"ע הבאה מצד עצמות הנשמה ששם אינה מגיעה ואינה נוגעת שום טומאה וכו' יי. ומהאי טעמא גם מובן שבחינה זו שייכת ונמצאת בכל אחד ואחת מבניי, אנשים, נשים וטף.

ואחרי הקדמת ההודאה מתחיל סדר העבודה הפנימית דק"ש ותפלה (אלא שצ"ל הכנה לזה — ולכן מקדימים לזה פסד"ז ברכות ק"ש כו' יי); ומביהכ"נ לביהמ"ד: — לימוד התורה, ואח"כ העבודה במשך כל היום כולו הבאה באופן של "הנהג בהם מנהג דרך ארץ" יי.

הרי מוצאים אנו בזה ענינים הפכים: מצד אחד, הנה החיוב דק"ש (ותפלה) יי)

במודה אני שום שם (ראה בהסמון בערה הקודמת) — היינו שהוא לטטה מבחינת השמות, אבל בפנימיות העינים מה שאין בו שום שם (ואפשר לאומרו קודם נטיי) היא לפי שהודאה זו שבאה מבחי' עצם הנשמה היא לעצמותו ית' ולא אתפס בשם. דוגמא לדבר — זה שלא נמצא שם במג"א. (ראה בארוכה קונטרס "ענינה של תורת החסידות" סי"א).

(29) ראה היום יום ע' יט.

(30) ראה שו"ע אדה"ז או"ח ר"ס נא. ד"ה הקל קל (הקדמת הסיפור). תו"א א. ד. ז, ד (בנוגע לפסוד"ז). ל, ב. לקו"ת האינו עז, ד (בנוגע ברכות ק"ש). ובכ"מ.

(31) סוף ברכות.

(32) שם לה, ב. וראה שו"ע אדה"ז או"ח סי' קנה"קנו.

(33) היינו נוסח הקבוע ג"פ בכל יום.

דלהייעה ותפלה היא מדאורייתא (רמב"ם ריש הלכות תפלה) הרי מספיק מה שהנשים אומרות מיד בבקר סמוך לנטילה איו בקשה, ומן התורה יוצאות בזה, ואפשר שאף חכמים לא חייבו יותר (מ"א או"ח סי' קו סק"ב. שו"ע אדה"ז שם סי"ב).

ולהטובים ותפלה דרבנן (רמב"ן בסהמ"צ מצוה ה' וכן דעת רוב הפוסקים — מ"א שם) מה שהנשים מחייבות בתפלה היא לפי שהיא בקשת רחמים (ברכות כ, ב. שו"ע אדה"ז שם). ואיינו ענין העבודה המדובר בפנים.

באדר"נ יי — והלא לפי הביאור הנ"ל צ"ל בהיפך: קב"ע וביטול ("תרו" מת האדנים") שמצד עצם הנשמה הרי הוא ענין השייך לכל בן ובת ישראל וגם לקטנים, משא"כ עבודה מסודרת בכחות פנימיים ומקיפים ("תרומת המשכן") שעיקר ענינה לא יתכן אלא בגדול וכו', באיש שכוחותיו הפנימיים הם בשלימות ובדרגא המתאימה לעבודה פנימית.

ועוד צריך להבין: הציווי "העשיר לא ירבה והדל לא ימעט" יי"א יי שהוא מכוון לתרומת מחצית השקל שלצורך האדנים — שההפרש בין "עשיר" ו"דל" ברוחניות הוא, כמאור"ל יי, "אין עני אלא בדעת" —

וא"כ מהו הטעם שהחילוק שמצד כוחות הפנימיים הזכירה התורה (אפילו אם הוא בדרך שלילה) דוקא גבי תרומת האדנים, קב"ע, שמצד עצם הנשמה? — ולכא"ו לא הול"ל אלא שכ"א צריך ליתן סכום שוה (מחצית השקל) ותו לא.

ויובן כל זה בהקדים לבאר בסדר עבודתו של האדם במשך כל היום — עשיית המשכן הרוחני שבתוך כאור"א והקמתו:

עבודת היום מתחילה ב"מודה אני" שאומר מיד כשניעור משנתו. קודם נטיי, כשעדיין טומאה שרוי' עליו יי. והטעם יי: כי "מודה אני" הר"ז הודאה

(23) פי"א. וראה גם אוה"ח ריש פרשתנו פסוק ב. צפע"ג מהד"ת (להגאון הרגאצאוי) ג ג

(24) תשא ל, טו.

(25) ת"ק בירושלמי שקלים שם.

(26) נדרים מא, א.

(27) שו"ע אדה"ז מהדו"ק סי"א, ס"ה.

מהדו"ת שם סי"ו. סידור אדה"ז בתחלתו.

(28) אף שבפשוטו הטעם שאפשר ל' אומר קודם נטיי הוא לפי שלא נזכר

הת"ת יש לו שייכות למדרגה בנפש האדם שבה משתווים כל אחד ואחד מבנ"י.

ואעפ"כ, מצד השני, הרי אופן החיוב של הלימוד — בכמותו ואיכותו — אינו במדה השווה לכל אחד: יש מחויב ללמוד תורה יומם ולילה ובעמקות⁴¹; ובעל עסק שיעורו פחות מזה ועד שיש יוצא ידי חובתו באמירת פסוק אחד שחרית ופסוק א' ערבית⁴²; והנשים מחויבות ללמוד רק: א) ההלכות הצריכות להן, ב) עד שתדענה אותן.

וכמו"כ הוא בהעבודה דכל היום כולו בקיום המצות ובעבודה ד"בכל דרכיך דעהו", שהחיוב בכללותו הוא דבר השווה לכל נפש — אבל ישנם כמה חילוקים בנוגע לפרטי ואופני החיוב: אנשים מחויבים בכל מ"ע ומל"ת, נשים אינן מחויבות במ"ע שהזמ"ג וכו'⁴³; ועד"ז גם בענין ד"בכל דרכיך דעהו", שיש בו הרבה דרכים ואופנים שונים התלויים במצבו ועסקיו של איש ואיש.

ועפ"ז נמצא שתרומת האדנים והתרומה לכללות המשכן הן בדוגמת העבודה דק"ש (ותפלה) והעבודה דת"ת

חיוב האב לחנכו במצות היא רק מדי"ס (שם), ואף (שבנוגע לת"ת) היא מ"ע על האב והקטן אינו חייב (שם), הרי המצוה היא שהבן ירגיל עצמו לקרות בתורה (שם). וראה לעיל ע' 44 שזה"ג הא' להע' רה 19).

41) ראה הל' ת"ת שם פי"ג היה. ארי"ח סקניו ס"א.

42) ראה הל' ת"ת שם הי"ד. וי"ל שאפילו בקיום לא ימוש ספר התורה מפיך (מנחות צ"ט, ב) הרי"ז רק ש"קיי"ט ולא ימוש (ראה פרש"י שם ד"ה מצוה לאומרו. וראה ל' אדה"ז שם "לצאת ידי חובתך"), ומובן שאייז דומה למי שמקיים "והגית בו יומם ולילה" כפשוטו.

43) קדושין כ"ט, א.

חל רק על אנשים ולא על נשים וט"י, שזוהי עבודה שגם בעיקר רה שייכת לכוחות הפנימיים של האדם (מחו וזכו);

ולאידך גיסא, כל אלו המחויבים בק"ש (ותפלה), היינו אנשים הגדולים וראויים לעבודה פנימית, כולם קוראים את "שמע" (ומתפללים) בנוסח אחד השווה לכל — שזה מורה שגם עבודה זו קשורה בבחינה ששויים בה כ"א מבנ"י, בחי' עצם הנשמה.

ודוגמתם של ענינים ההפכים הנ"ל בק"ש (ותפלה) ישנה גם בלימוד התורה וקיום המצות, וגם בעבודה של כל היום כולו — "בכל דרכיך דעהו"⁴⁴ — אלא שהם באופן של אחליפו דוכתייהו:

מצד אחד, הרי עצם החיוב דת"ת מוטל על כל בני"י, דגם הנשים חייבות ללמוד את ההלכות הצריכות להן⁴⁵ (ואף שחיוב לימודן אינו [בתור חובת לימוד התורה] אלא רק בכדי לדעת איך לקיים את המצות המוטלות עליהן⁴⁶, אולם מכיון שגם הן מברכות ברכות התורה מטעם זה⁴⁷, הרי מוכח שיש בזה גם ענין של תלמוד תורה); וגם בנוגע לקטנים, הרי מצוה [ן התורה על האב ללמד את בנו הקטן תורה⁴⁸ — שמכל זה מוכח שענין

34) משנה ברכות כ, א. רמב"ם הל' ק"ש פי"ד ה"א. טושו"ע ארי"ח ר"ס ע. ואף שהטעם ג"פ נגלה בזה לפי שהיא מ"ע שהזמן גרמא, הרי מזה עצמו מובן שכמו שהיא מוגבלת בזמן כו' כן היא מזודה ומוגבלת בכחות האדם, ככפנים.

35) משלי ג, ו. טושו"ע ארי"ח סרל"א.

36) רמב"ם ס"א מהלכות ת"ת. שו"ע

אדה"ז ארי"ח סי' קנה.

37) הל' ת"ת לאדה"ז ס"א.

38) שם.

39) שו"ע אדה"ז ארי"ח סו"ס מז. וראה

בארוכה לקו"ש חיי"ד שיחה ב' לפי עקב.

40) הל' ת"ת לאדה"ז בתחלתו. משא"כ

האדנים): „העשיר לא ירבה והדל לא ימעט“, כי הנידון הוא בעבודה שמצד כוחות הפנימיים דמוח ולב, והרי בהם יש הפרש בין „עשיר“ ו„דל“, ובמילא אינה דומה עבודתו של האחד לעבודתו של השני. ולכן בתרומתו ועבודתו של כל אחד בפ"ע, אין ניכר שזוהי עבודה שמצד עצם הנשמה; אדרבה, מה שנראה הוא עשר גרה, הרמוז לעשר הכחות הפנימיים.⁴⁵

אבל (בהשוואת ו) צירוף כולם יחד, היינו יסוד עבודתם המאחדם וכולם יחד — כולם שווים בתרומתם. והיינו, כנ"ל, דהעבודה בכחות הפנימיים צ"ל באופן שיורגש בה הביטול דמצד עצם הנשמה, שאז ה"עשיר לא ירבה והדל לא ימעט".⁴⁶

ה. אמנם מכיון שעכ"פ העבודה גופא דק"ש (ותפלה) — תרומת האדנים — הוא מה שהאדם פועל בעצמו ע"י כוחותיו הפנימיים — הרי מובן שעבודה מוגבלת היא ובמילא גם ה-

45) ראה דרך מצותיך (סט, רע"א). ובכ"מ.

46) ועפ"ז יש לברר (בפנימיות הענינים) מה דאי בירושלמי (שבת פ"ו, סוף ה"ב) בנוגע לבנין בשבת, שבתחלה רצו ללמוד דבנין ע"ג כלים הוי בנין מזה שבמשכן הוי נותנים קרשים ע"ג אדנים, ומשני „אדנים כקרקע הן“.

והביאור: כלים עינים כחות פנימים, ומכיון שתרומת האדנים היא עבודת האדם בכוחות פנימיים (כפנינים), מובן, שגם ה"אדנים עצמם הם בסוג כזה, ובפרט שהם נעשו מהכסף של המחצית השקל עצמו (ולא כתרומת הקרבנות כו') ולבדק הבית, שבממון זה קנו קרבנות כו'). ולכן מתחלה הביאו רא' שבנין ע"ג כלים הוי בנין מזה שנתנו את הקרשים על האדנים, וע"ז משני: אדנים כקרקע הן, שאי"ז רק עבודה דכוחות פנימים כ"א שחודרים הם בהקב"ע שמצד עצם הנשמה, בחי' הביטול דנפשי כעפר לכל תהי.

(ודכל היום): תרומת האדנים היא בדוגמא להעבודה דק"ש (ותפלה), שנשים וקטנים פטורים ממנה, אבל באנשים המחוייבים בה היא בנוסח השוה לכולם — על דרך תרומת האדנים שנתחייבו בה רק הגדולים „מבן עשרים שנה ומעלה“, אלא שכל המחוייבים שווים היו במידת תרומתם — מחצית השקל; והנדבה לכללות המשכן היא בדוגמת העבודה דת"ת (והעבודה דכל היום) שכ"א מחוייב בה גם הנשים והטף, אבל ביחד עם זה אינו דומה שיעור ואופן עבודתו של האחד להשני.

ד. והביאור בכל זה:

העבודה דק"ש (ותפלה) היא מצד הכחות הפנימיים דמוח ולב, אמנם מכיון שבאה ונמשכת ע"י ההקדמה דאמירת „מודה אני“, הודאה וביטול מצד עצם הנשמה, לכן נרגש ביטול זה והודאה זו גם בהעבודה דק"ש (ותפלה), היינו שבהעבודה דכחות פנימיים מורגש כי יסודתה בבחי' ביטול וקב"ע שמצד עצם הנשמה.

וזהו הטעם שעבודה זו מוטלת רק על אנשים (גדולים), מפני שהכחות הפנימיים שבהם הם בשלימות ומתאימים לעבודה זו; אולם מאחר שגם בכוחותיהם הפנימיים נרגש הביטול והקב"ע המושרש בעצם נשמותיהם, ש„כולן מתאימות“ — לכן גם הנוסח דק"ש (ותפלה), המרמז ליסודה של עבודה זו, הוא באופן השוה ומשוה את כולם.

ובזה יובן מה שהדיגשה התורה בעבודה זו (דק"ש (ותפלה) — תרומת

44) ובתרומת האדנים — מבן עשרים, שלימות הגדלות עד שיכול לצאת בצבא וכו', וראה ב"ב קנה, א. לקרית במדבר ב, א.

בתחתונים⁵¹; כי ענינה — ש"התחתו-
נים"⁵² כמו שהם במציאותם ייעשו
דירה לו ית' ע"י שעוסק בהם לשם
שמים, ויתירה מזו⁵³ — באופן ד"בכל
דרכיך דעהו". ובמילא מובן שאינה
מוגבלת ג"כ רק לאנשים וכו' אלא
שייכת לכל אחד ואחת מבנ"י⁵⁴, מכיון
שהיא עבודה במעשה ובפועל. אלא ש-
דרוש לזה גם "נדבת לב", היינו ש-
יעשה כל זה בחיות ובהרגש הלב⁵⁵.

ז. והנה המשכן בכללותו נעשה
מהי"ג⁵⁶ (ט"ו⁵⁷) דברים הגשמיים ש-
באו מתרומת המשכן הכללית — והיי-

51) וכנראה בהפרש שבין תרומת ה'
אדנים ותרומת המשכן: תרומת האדנים ה'
דבר מסוים ומיוחד בעולם — כסף, וממנו
עשו את האדנים (ראה לעיל הערה 46),
משא"כ תרומת המשכן שמהן עשו את
המשכן היתה מ"ג דברים הכוללים כל
הענינים שבהכריאה, דומם, צומח, חי (וב'
צירוף נדיבות הלב — מדבר), כי ענינה
לעשות כל עניני העולם דירה לו ית', ולא
רק דבר מסוים — כחות סנימיים של
האדם.

52) כי המשכת עצמותו ית' הוא דוקא
בתחתון שאין תחתון למטה ממנו (ראה תניא
פ"ו). ומובן דכמו שהוא בכללות העולמות
עד"ו הוא בעוה"ז הגשמי עצמו (ראה תוי"א
ר"פ ויגש. לקו"ש ח"ו ע' 17 ואילך).
53) ההפרש ביניהן — ראה לקו"ש
ח"ג ע' 907, 932. וראה לקו"ש ח"ו ע'
104.

54) דלכחי' עצמותו ית' שייך כו"א,
וכמאמר שם שמים שגור בפי כל אף בפי
נשים ותנוקות וע"ה — ראה ד"ה חכמות
בחוף תרונה תרצ"ד (ספה"מ — קונטרסים
— ע' רצו). ובכ"מ.

55) ראה אוה"ת תרומה (ע' אישא)
שתרומה הג' (הנוכח בפרשתנו) שבה ל'
עשית המשכן הוא ענין בכל מאוך, והרי
היא הממשכת מאד שלמע', בליג האמיתי.
56) שהשיר ד', יג זח"ב קמח, א.
תנחומא תרומה ה. פרש"י ריש פרשתנו.

57) בחיי וכלי יקר שמות כה, ג וראה
זח"ב קלה, א.

אור האלקי הנמשך ע"י עבודתו —
בא בהגבלה.

וזהו מה שהסדר דק"ש (ותפלה)
מוגדר הוא בנוסח קבוע, במספר מדויק
של הפרשיות (והברכות), התיבות
והאותיות (ופרטי הדינים בדקדוקם
וכו')⁵⁸ — שזה מורה על סדר הע'-
בודה הפנימית: "שמע ישראל" (שהוא
ל' הבנה והשגה), היינו להתבונן בגד'-
לות הוי' ולבא עי"ז ל"ואהבת את הוי'
אלקיך" שתתעורר בלבו אהבתו ויר'-
אתו ית'⁵⁹, וע"י עבודה זו במוחו ולבו
הרי הוא מקשר חכמתו בחכמתו ית',
ואהבתו בהאור אלקי המאיר בספי'
החסד⁶⁰ (היינו כמו שאלקות נתלבש
ונתמצצם במדות אלו), והיינו שמצד
האדם הרי זו עבודה השייכת למדות
פרטיות, ולכן נמשך עי"ז ג"כ רק
האור המאיר בספירות פרטיות, לא
עצמותו ית'.

ו. ואחרי העבודה דק"ש (ותפלה)
באה העבודה דלימוד התורה וקיום
מצותי', ואח"כ עבודת היום כולו —
"בכל דרכיך דעהו" — וענינם לעשות
דירה לו ית' בתחתונים⁶¹. והיינו
שעי"ז ממשיכים עצמותו ית' למטה
בתחתונים, כפי שהם במציאותם.

ובעבודת האדם הלזו שבמשך כל
היום (עיקר הזמן דעשיית הדירה) אין
בה הגבלות, באיזה אופן (איזה מסחר
ומלאכה וכו') לעשות לו ית' דירה

47) ראה שו"ע או"ח סי' סא, שו"ע
אדה"ז שם.

48) ראה תוי"א בתחלתו, ובכ"מ, וראה
קונטרס העבודה פ"ד ואילך.

49) ראה תוי"א ז, ד. וראה דרמ"צ שרש
מצות התפלה פ"ב ואילך.

50) תנחומא נשא סו. עד"ו במדכ"ר
פ"ג, ג, ו.

רר את בחי' עצם הנשמה שישנה בכ"א מבני' בשוה⁶¹, ולכן הקהיל משה את כל עדת בני' גם נשים וטף, בכדי לעורר את עצם הנשמה שבכ"א מיש" ראל, כי עי"ז הי' אפשר אח"כ לצוותם על בנין המשכן⁶²: שבעבודה דכחות פנימיים יורגש בחי' הקב"ע וביטול שמצד עצם הנשמה — תרומת האד" נים, ואח"כ העבודה דנדבה הכללית למשכן.

ועד"ז הוא בכל דור ודור, שהת" עוררות עצם הנשמה באה ע"י בחי' "משה", "דאפתשותא דמשה בכל דרא ודרא"⁶³, נשיאי ישראל שהם בחי' ה" ראש ומוחין של בני' שבדור⁶⁴, ובכח זה יכול כאו"א בעבודתו דכחות פנימיים שלו בק"ש (ותפלה) ואח"כ ע"י העבודה דלימוד התורה וקיום המצ"ות, ובכל דרכיך דהו" שבמשך כל היום כולו, לעשות לו ית' דירה בתח"תונים.

(משיחת ש"פ ויק"פ תשכ"ג)

נו, כנ"ל, שע"י עבודת כל אחד ואחת בעניניו הגשמיים עפ"י תורה ה"ה ממשיך עצמותו ית' למטה בתחתונים.

אבל מ"מ אין עבודה זו אפשרית אלא לאחר העבודה ד"תרומת האד"נים" ע"י אלו ש"מבן עשרים שנה ומעלה"; כי דוקא עבודתם זו בכחות פנימיים שלהם כפי שהיא מיוסדת על הביטול וקב"ע שמצד עצם הנשמה, היא הנותנת כח ויכולת לכאו"א להמ"שיך עצמותו ית' למטה ע"י העבודה ד"תרומת המשכן"⁶⁵.

וכמו בעבודת כל יום ויום, שדוקא לאחרי עבודת ק"ש (ותפלה) של ה" גדולים בישראל יש בכח כל אחד ואחת מישראל לעשות דירה לו ית' במשך כל היום כנ"ל.

ח. והנה כמו שבסדר עבודת היום לעשות משכן לו ית' הנה היסוד וה"ה הקדמה היא אמירת "מודה אני" ש"הוא הביטול וקב"ע שמצד עצם הנשמה, ע"ד"ז הי' בעבודת המשכן:

דהנה מציינו שכשמסר משה לישראל את ציוויו של הקב"ה על עשיית ה"משכן, נאמר קודם לזה: "ויקהל משה את כל עדת בני". ולכאו", הי' לו תחלה להקהיל את כל אלו שמבן עשרים שנה ומעלה ולצוותם על "תרומת האדנים" הבאה לראשונה, ואח"כ להק"היל את כל עדת בני", כולל גם הנ"שים⁶⁶ ולצוותם על "תרומת המשכן"? אלא שהקהלה זו⁶⁷ הי' בשביל לעו"ר

61 דאה לקו"ש חיו שיחה א' לפ' ויקהל (ע' 217 ואילך).

62 שע"י שבני נמצאים, כולנו כאחד עי"ז דוקא אפשר להיות גילוי הוי' אחד (ראה תניא פ"ב), גילוי ושכנתי בתוכם במשכן.

63 תקו"ז תסי"ט.

64 תניא פ"ב.

58 ראה עדי"ז לקו"ש ח"ג ע' 933.

59 רמב"ן ר"פ ויקהל, אבל בזח"ב (קצה, א): ר"א פתח הקהל את העם ה" אנשים והנשים והטף מה להלן כו' אוף הכא כו' שתין רבוא, ושם (קצו, ב): ויקהל כו' גוברין כו' לחווייהו, וראה או"ח ר"פ ויקהל.

60 ושייכת במיוחד לקביעות שנה זו